

Grunnfag i Kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering

1.0 Generell innføring

Grunnfag i Kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering utgjør første året av den fire-årige misjonæruddanningen, men er samtidig et frittstående studium som er åpent for alle som vil studere i et aktivt misjonsmiljø der studentene får et levende møte med de utfordringer et tverrkulturelt samfunn byr på.

Studiet har offentlig eksamensrett etter privathøgskoleloven §9. Det kan derfor inngå i et videre studium i kristendomskunnskap eller teologi, eller inngå som del av annen utdanning etter gjeldende regler.

Målsettingen for grunnfagstudiet er å gi studentene en innføring i:

- * den bibelske åpenbaringen, inkludert tolkningslære og innledningsvitenskap
- * kristendommens historiske og teologiske bakgrunn, framvekst og utbredelse
- * hovedpunktene i den kristne tro og kristen etikk
- * kristendommens forhold til andre religioner i historisk og aktuelt perspektiv
- * metoder og problemstillinger knyttet til videreformidlingen av kristen tro i dag

2.0 Studiets oppbygning

Grunnfag i Kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering gir 20 vekttall og er bygd opp på følgende måte:

Bibelvitenskap		8 vekttall
Hermenevtikk og metode i bibelfagene	1 vekttall	
Det Gamle Testamente	3½ vekttall	
Det Nye Teatamete	3½ vekttall	
Systematisk teologi		3 vekttall
Grunnkurs i dogmatikk	1½ vekttall	
Etikk	1½ vekttall	
Kirke og misjonshistorie		5 vekttall
Almen kirkehistorie	2 vekttall	
Norsk kirkehistorie	1 vekttall	
Konfesjonskunnskap	1 vekttall	
Misjon i dag	1 vekttall	
Religion og livssynskunnskap		2 vekttall
Praktisk teologi		2 vekttall
Religionspedagogikk og fagdidaktikk	2 vekttall	
Sjelesorg og evangelieformidling	Ingen vekttall	

3.0 Opptak

- 3.1 Ved opptak må studenten tilfredsstillе faglige krav til generell norsk studiekompetanse.
- 3.2 For dem som søker om å gå inn i misjonens tjeneste, vil det også være krav om kristen tro.
Soknadsfristen er 20. april i opptaksåret.
- Vi gjør oppmerksom på at skolen har et begrenset antall studieplasser.

4.0 Fagbeskrivelse og pensum

4.1 Bibelvitenskap (8 vekttall)

4.1.1 Hermenevtikk og metode i bibelfagene (1 vekttall)

Emnebeskrivelse:

De ulike tilnærminger til Bibelen bygger på visse grunnleggende forutsetninger. I dette kurset vil vi se nærmere på viktige sider ved dette. Kurset tar sikte på å bevisstgjøre om disse forhold, samt gi opplæring i metodisk tekststudium.

Kurset inneholder følgende deler:

1. Orientering omkring ulike bibelsyn
2. Innføring i bibelskriftenes utsagn om egen tilblivelse og inspirasjon
3. Innføring i fremveksten av historisk-kritisk metode i bibelvitenskapen
4. Orientering om de ulike arbeidssteg i tradisjonell historisk-kritisk teksttolkning
5. Orientering om ulike nyere litterære og sosialhistoriske tilnærminger til bibeltekstene
6. Øvelse i selvstendig og metodisk reflektert teksttolkning, hvor studenter og instruktører sammen går gjennom en tekst steg for steg.

Det meste av undervisningen vil bestå av fellesforelesninger. Disse vil dels være orientert ut fra pensumlitteraturen (se nedenfor), dels gi rom for studentenes egen deltagelse i form av kortere faglige arbeider, gruppeoppgaver, osv.

Punkt 6 i emneoversikten vil foregå i et oppgaveseminar der det vil bli gitt veiledning i skrifttolkning ut fra tekster i Det Gamle og Det Nye Testamente. Dessuten vil man gjennomgå faglige arbeider skrevet av studentene i seminaret. (Se s. 84, *Oppgavekurs*).

Beslektede spørsmålsstillinger blir også drøftet i andre fag, som innledning til Det Gamle og Det Nye Testamente, dogmatikk og kirkehistorie.

Litteratur:

1. Jensen, O.J.
1992 "Skriftsynet og de teologiske skoleretninger" (3.utg.) i *Bibelsyn og forståelse*, NLA-forlaget, Bergen, s. 26-47.
- Lehmann, H.
1989 "Oldkirkens skriftutlægning" i Pedersen, S. (red.), *Skriftsyn og metode*, Aarhus Universitetsforlag, Århus, s. 73-92.
2. Breivik, N.O.
1986 "Hva Bibelen lærer om seg selv" i Kleppa, J. og Sjaastad, E (red.), *Det gjelder Guds Ord. Om aktuelle bibelsynsspørsmål*, Lunde, Oslo, s. 22-38.
3. Baasland, E.
1991 *Ordet fanger. Bibelen og vår tid*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 7-34.
4. Morland, K.A. og Stordalen, T.
1994 *Verktøykasse for eksegetisk arbeid med bibeltekster (detaljeksgetisk pensum, grunnfag. MF)*, Menighetsfakultetet, Oslo, 44 sider.

5. Baasland, E.
1991 "Nye metoder i eksegesen" i *Ung Teologi* 24. s. 1-19.
Kieffer, R. og Olsson, B.
1994 "Exegetikk på 90-talet" i *Svensk Teologisk Kvartalskrift*, 70, s. 145-152.

4.1.2 Det gamle testamente (3½ vekttall)

Emnebeskrivelse:

Studentene skal lære Guds åpenbaring i Det Gamle Testamente å kjenne. Både den historiske sammenhengen og den profetiske dimensjonen som leder fram til Det Nye Testamente, skal markeres. På denne måten vil en gi studentene et helhetssyn på Bibelen.

Pensum vil omfatte geografisk og historisk kjennskap til Midt-Østen og Israel fra Abrahams tid til Jesu tid. Dessuten kreves det grunnleggende innledningskunnskaper til de gammeltestamentlige bøker, inklusive tekst- og kanonhistorien.

I det eksegetiske arbeidet kreves kunnskaper om sentrale gammeltestamentlige tekster. Form og funksjon i den gitte sammenheng vil bli vektlagt så vel som forståelse for den frelseshistoriske plassering og teologiske hovedbegreper.

4.1.2.1 Israels historie og gammeltestamentlig innledning (1½ vekttall)

Litteratur:

- Kapelrud, A.S.
1988 *Israel: Fra de eldste tider til Jesu fødsel*, 2.utg., Universitetsforlaget, Oslo, 181 sider.
- Seierstad, I.P.
1972 *Innledning til Det gamle testamente*, Lunde, Oslo, s. 13-162.
- Skarsaune, O.
1984 "Loven, Profetene og Skriftene. Jødedommens Bibel; Kanon og Tekst" i Kvalbein, H. (red.), *Blant skriftlærde og fariseere*, Verbum, Oslo, s. 157-178.
- Kvalbein, H.
1984 "Essenerne - Qumransamfunnet" i Kvalbein, H. (red), *Blant skriftlærde og fariseere*, Verbum, Oslo, s. 129-137.
- Valen, K.
n.d. *Den gammeltestamentlige litteraturens former og primære bruksområder*, stensiler, Fjellhaug Skoler, Oslo, s.1-15.

4.1.2.2 Gammeltestamentlig eksegese (2 vekttall)

Tekster:

1 Mos 1-3; 12,1-9; 2 Mos 3,1-17; 19,1-20,17; 5 Mos 6-7; Josv 24; 2 Sam 7; 1 Kong 11; Esra 1; Neh 8; Sal 2; 8; 13; 46; 51; 73; 97; 139; Jes 1; 6; 7,1-17; 42,1-9; 52,13-53,12; Jer 23,9-32; 31,27-40; Dan 2.

Litteratur:

(Der ikke annet er oppgitt, skal den delen som dekker det oppgitte pensumstoff under "Tekster" leses)

- Anderson, A.A.
1989 *2 Samuel (Word Biblical Commentary)*, Word Books, Dallas, Texas.
- Baldwin, J.G.
1978 *Daniel. an Introduction and Commentary*, IVP, Leicester.
- Clines, D.J.
1984 *Ezra, Nehemiah, Esther (New Century Bible Commentary)*, Eerdmans, Grand Rapids.
- Jones, G.H.
1984 *1 and 2 Kings. vol.1 (New Century Bible Commentary)*, Eerdmans, Grand Rapids.
- Kvanvig, H.S.
1981 *Et ord har slått ned i Israel*, Skrivestua MF, Oslo.
- Michelsen, L.M.
1971 *Fortolkning til Første Mosebok*, Luther/Lunde, Oslo.
- Michelsen, L.M.
1984 *Rop til Herren*, Luther, Oslo.
- Michelsen, L.M.
1973 "Forelesninger over Norsk Lærerakademis pensum" i *EXODUS*, NLA, Bergen, s. 29-45.
- Motyer, J.A.
1980 "Prophecy, Prophets" i *The Illustrated Bible Dictionary, part 3*, IVP, Leicester, pp. 1276- 1284.
- Rian, D.
1977 *Så sier Herren*, Tapir, Trondheim, s. 71-86; 93-104; 119-122.
- Ridderbos, J.
1984 *Deuteronomy (Bible Student's Commentary)*, Zondervan, Grand Rapids.
- Thompson, J.A.
1980 *The Book of Jeremiah (NICOT)*, Eerdmans, Grand Rapids.
- Valen, K.
1995 *Jes 1 og den profetiske omvendelsesforkynnelse*, Fjellhaug, Oslo, s. 1-17.

4.1.3 Det nye testamente (3½ vekttall)

Emnebeskrivelse:

Studentene skal lære Guds åpenbaring i Det nye testamente å kjenne. Gjennom studiet skal de tilegne seg kjennskap til NT's samtidshistorie, tekst- og kanonhistorie, hovedtrekkene i Jesu liv og kristendommens framvekst i aposteltiden.

Undervisning og pensum skal hjelpe dem til innsikt i sentrale tekster fra ulike skriftkategorier gjennom et metodisk gjennomtenkt tekstarbeid. Dette innebærer hjelp til å forstå tekstene i sin historiske og litterære kontekst, og hjelp til å oppdage innholdsfulden i viktige hovedbegreper.

4.1.3.1 Bakgrunns- og oversiktsstoff (1½ vekttall)

I tillegg til vanlig innledningsstoff vil en legge vekt på at studentene skal få tak i innholdet i de nytestamentlige skriftene. Viktige skriftgrupper som ikke er med i detaljpensum, vil tillegges særlig vekt i den sammenheng.

Litteratur:

- Carson, D., Moo, D. & Morris, L.
1992 *An Introduction to the New Testament*, Zondervan, Grand Rapids, pp. 19-60; 61-85; 487-499.
- Elgvin, T.
1994 "Dodehavsrullene og menigheten bak dem" i *Fast Grunn*, nr. 6.
- Kvalbein, H. (red)
1984 *Blant skriftlærde og fariseere. Jodedommen i oldtiden*, Verbum, Oslo, s. 103-128; 129-137; 179-192.
- Noack, B.
1997 *Det nye testamente og de første kristne årtier* (3. utgave, 11. oplag), G.E.C. Gad, København, s. 9-182.

4.1.3.2 Nytestamentlig eksegese (2 vekttall)

Kursets hovedkomponent er en metodisk og relativt grundig gjennomgang av sentrale tekster i Matteusevangeliet, Apostlenes gjerninger og Efeserbrevet. Det er også et hovedsikte at studenten skal oppdage innholdsfulden i viktige hovedbegreper i skriftene. Undervisning og pensum er basert på norsk oversettelse av Bibelen. Det kreves derfor ikke innsikt i gresk språk for å ta dette kurset.

Tekster:

Matteusevangeliet:

1,1-25; 5,1-6,18; 8,1-13; 9,1-8; 9,35-10,23; 12,22-32; 13,1-23; 16,13-23; 20,20-28; 21,1-11; 22,1-14; 24,1-36; 25,1-13; 26,17-30; 27,27-54; 28,1-20.

Apostlenes gjerninger:

1,8; kap 2-3; 5,12-16; 8,5-25; kap 13-15; 17,22-31; 19,11-20.

Efeserbrevet:

1,1-2,22; 3,1-13; 3,14-21; 4,1-16; 4,17-32; 5,21-31; 6,10-20.

Litteratur:

- Kvalbein, H.
1989 *Matteusevangeliet*, Bibelverket, Lunde/Luther, Oslo
(Innledning og eksegese av pensumtekstene)
- Hvalvik, R.
1992 *Fra Jerusalem til jordens ender. Hovedtrekk i Apostlenes gjerninger* (2. utgave), Luther/Credo, Oslo, kap. 6-9, 11-13.
- Stott, J.
1994 *Efeserbrevet*, Credo/Lunde, Oslo
(Innledning og eksegese av pensumtekstene)

4.2 Systematisk teologi (3 vekttall)

4.2.1 Grunnkurs i Dogmatikk (1 ½ vekttall)

Emnebeskrivelse:

Faget er et grunnkurs i hovedpunktene i den kristne tro, med særlig vekt på den evangelisk lutherske kristendomsforståelse. Studentene skal ha kjennskap til prinsipielle grunnlagsspørsmål i dogmatikken. De skal videre ha kjennskap til hovedpunktene i den kristne tro, og være i stand til, på Skriftens grunn, å bringe troen videre og møte de utfordringer vi til enhver tid er stilt overfor, især i en misjonssituasjon.

Litteratur:

Modalsli, O. og Engedal, L.G.

1980 *Evangelisk tro*, Luther, Oslo, s. 37-85.

Valen-Sendstad, A.

1990 *Kristen troslære*, Lohses forlag, København.

Wisløff, C.Fr.

1984 *Martin Luthers teologi*, Lunde, Oslo, s. 33-135.

4.2.2 Etikk (1 ½ vekttall)

Emnebeskrivelse:

Studentene skal gis en innføring prinsippdrøftingen om det bibelske grunnlaget for etikken sett i relasjon til andre etiske systemer. Faget omfatter videre hovedpunktene i kristen etikk, der en drøfter det kristne syn på mennesket og menneskelivet, livet i heim og menighet og i samfunnet. En tar opp til særlig behandling aktuelle etiske problemstillinger vi står overfor i nyere tid.

Litteratur:

Mæland, J.O.

1993 *På livets side*, Luther, Oslo, s. 15-125; 139-263.

Stott, J.

1984 *Issues Facing Christians Today*, Marshall Pickering, London, s. 2-44; 164-185; 308-335.

Wisløff, C.Fr.

1977 *Det kristne livet*, Lunde, Oslo, s. 149-166.

4.3 Kirke- og misjonshistorie (5 vekttall)

4.3.1 Almen kirkehistorie (2 vekttall)

Emnebeskrivelse:

Studiet skal gi oversikt over de ulike epoker i kirkens historie. Vekten vil ligge på de epoker som særlig har satt sitt preg på kirkens misjon, liv og utvikling. Det vil si at tyngdepunktet vil ligge på oldkirken, reformasjonen og de retninger som deretter har vært med å prege nytidens kirkehistorie.

Litteratur:

Haraldso, B.
1997 *Kirke og misjon gjennom 2000 år*, Lunde, Oslo.

4.3.2 Norsk Kirkehistorie (1 vekttall)

Emnebeskrivelse:

I studiet av norsk kirkehistorie er målet å gi studentene en oversiktsmessig kunnskap for tiden fra kristendommens komme til Norge og fram til ca 1800. Nyere norsk kirkehistorie skal studeres noe grundigere.

Litteratur:

Oftestad, B.T., m.fl.
1997 *Norsk kirkehistorie*, Universitetsforlaget, Oslo 1991.

4.3.3 Konfesjonskunnskap (1 vekttall)

Emnebeskrivelse:

Studiet i konfesjonskunnskap vil i noen grad ta hensyn til at grunnfagsstudiet er en del av utdanningen for misjonærer. Dette betyr at hovedvekten vil ligge på det internasjonale kirkebildet. Særnorske kirkelige forhold vil ikke bli viet den samme plass i studiet.

Litteratur:

Borgen, P. og Haraldso, B. (red)
1993 *Kristne kirker og trossamfunn*, Tapir, Trondheim, s. 11-18; 43-55; 59-68; 79-93;
113-126; 129-141; 145-156; 159-169; 181-191; 195-205; 219-228; 231-242;
245-257; 275-285; 289-305.
Wisloff, C.Fr.
1993 *Fullfør din tjeneste. Artikler og taler*, Lunde, Oslo, s. 22-33; 60-99.

4.3.4 Misjon i dag (1 vekttall)

Emnebeskrivelse:

Faget vil gi en oversikt over misjonssituasjonen i dag globalt. En vil også vise hvor norsk misjon befinner seg i denne sammenheng, med særlig vekt på NLM's arbeid. En vil legge vekt på å få fram hovedtrekk og trender i misjonstenkningen.

Litteratur:

Solheim, Bergås, Myren, m.fl.

1997 *La alle folkeslag høre hans røst*, Biblia/Fjellhaug Skoler, Oslo, 98 sider.

Norsk Luthersk Misjonssamband

1990 *Vi vil misjon. Dette bør du vite om NLM*, 70 sider.

Norsk Luthersk Misjonssamband

1994 *Ut i all verden*. Tillegg til Utsyn, November 1994, 50 sider

4.4 Religion og livssynskunnskap (2 vekttall)

Emnebeskrivelse:

Undervisningen starter med å gi en kortfattet oversikt over grunnlags- og metodeproblemer i religionsfaget.

Studiet av religionshistorien vil fokusere på de levende religioner som islam, hinduisme, buddhisme, samt japansk og kinesisk folkereligion, med vekt på den egenart, form og funksjon disse religionene har i dag. Primalreligionene og folkereligionen vil også bli behandlet.

Studiet av livssynskunnskap omfatter sekularisering, pluralisering, nyreligiositet og livssynsdebatt.

Litteratur:

Aadnanes, P.

1992 *Livssyn*, Tano, Oslo.

Opsal, J.

1994 *Islam - lydighetens vei*, Oslo, Universitetsforlaget, Oslo, s. 5-83; 201-253.

Beaver, R.P. (ed.)

1982 *The World's Religions*, Lion Publishing, Herts, England, pp. 10-48; 128-136; 157-164; 170-206; 222-334; 357-363; 379-388.

(Boken er også tilgjengelig i norsk og dansk utgave)

4.5 Praktisk teologi (2 vekttall)

4.5.1 Religionspedagogikk og fagdidaktikk

Emnebeskrivelse:

Faget tar sikte på å gi en allsidig teologisk orientering om de viktigste spørsmål som knytter seg til kristen oppdragelse og undervisning. En vil også analysere og vurdere aktuelle undervisnings- og oppdragelsesspørsmål *generelt* ut fra et teologisk synsvinkel.

Grunnleggende religionspsykologisk tematikk trekkes inn, og de mer prinsipielle sider ved fagdidaktikken har stor plass i studiet. Studentene skal også tilegne seg innsikt i den nyere religionspedagogiske debatt om skolens oppgave som tros-, tradisjons- og verdiformidler i et flerkulturelt samfunn. En går inn på problemstillinger knyttet til ulike løsningsmodeller for offentlig religions- og livssynsundervisning.

Siktemålet er undervisning i grunnskolen, voksenundervisning og undervisning i menighets-sammenheng.

Litteratur:

Asheim, I. og Mogstad, S.D.

1987 *Religionspedagogikk*, Universitetsforlaget, Oslo, 1987, kap 4; 6 og utdrag av kap.7 (s. 59-75; 80-95; 179-191).

Birkedal, E.

1996 "Grunnskolenes nye kristendomsfag" i *Prismet* 51, s. 105-113.

Dale, Aa.

1979 "Kristne grunnverdier som basis for virksomheten i barnehagen" i Dale, Aa. *Hva slags barnehager ønsker vi?*, IKO, Oslo, s. 68-83.

Dale, Aa.

1982 "Undervisning i andre kirker" i *Prismet* 37, s. 303-316.

Evenshaug, O. og Hallen, D.

1992 *Barnet og religionen. Barnets psykologiske forutsetninger for religion*, Luther forlag, Oslo, s. 9-45 og 81-115.

Mogstad, S.D.

1997 *Fag, identitet og fortelling*, Universitetsforlaget, Oslo, s.11-189

5.0 Eksamen

Til Grunnfag i Kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering avlegges følgende eksamener:

- a. Bibelfag (8 timer) - Det gamle og Det nye testamente,
- b. Systematisk teologi, religionspedagogikk og fagdidaktikk (6 timer),
- c. Kirke- og misjonshistorie og religion og livssynskunnskap (8 timer)

Alle tre eksamener er skriftlige.

Ved utregningen av gjennomsnittskarakter vil en følge det vektall det enkelte faget har. (Eksamen a: 8/20 b: 5/20 c: 7/20)